

зобов'язання в рівній мірі розслідувати як обставини, що вказують на вину, так і ті, що вказують на її відсутність.

Ці підходи можуть здаватись дещо обтяжливими, але це основа ретельного збору інформації та представлення аргументів стороною обвинувачення в процесі розгляду справи МКС.

Список використаних джерел:

1. Основні стандарти розслідування. Для співробітників служб оперативно-го реагування при розслідуванні міжнародних злочинів. Підготовлено міжнародною групою Global Rights Compliance LLP, Київ, Україна, червень 2016. URL: https://mart-ngo.org.ua/wp-content/uploads/2019/04/2016-09-15-10_08_06-1.pdf
2. The Prosecutor v. Germain Katanga and Mathieu Ngudjolo Chui, Decision on the Prosecutor's Bar Table Motions, ICC-01/04-01/07 (17 December 2010) para. 13. URL: https://www.icc-cpi.int/sites/default/files/CourtRecords/CR2010_11294.PDF
3. Prosecutor v. Zlatko Aleksovski, Decision on Prosecutor's Appeal on Admissibility of Evidence, IT-95-1 4/1-AR73 (16 February 1999) para. 15. URL: <https://www.icty.org/x/cases/aleksovski/acdec/en/90216EV36313.htm>
4. Prosecutor v. Dusko Tadic, Judgment on Allegations of Contempt against Prior Counsel, Milan Vujin, IT-94-1-A-R77 (31 January 2000) para. 93. URL: <https://www.icty.org/x/cases/tadic/acjug/en/vuj-aj000131e.pdf>
5. Pigaroff D., Triffterer O. (Ed.), Commentary on the Rome Statute – Observers' Notes, Article by Article (Nomos Verlag, 2nd Edn, 2008), pp. 1322–1323.
6. Giffard, The Torture Reporting Handbook (Essex: The University of Essex Human Rights Centre, 2000) at II.2.2. URL: <http://www.essex.ac.uk/torturehandbook>

Ключові слова: докази, Міжнародний кримінальний суд, інформація, властивості доказів.

Key words: evidence, International Criminal Court, information, properties of evidence.

ВОЛОЩУК ОКСАНА ТРОЯНІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
в.о. завідувача кафедри міжнародної та кримінальної юстиції
Чернівецького юридичного інституту, кандидат юридичних наук, доцент*

ВІЙСЬКОВА АГРЕСИЯ РФ ПРОТИ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ ТА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ ЯК ЗАГРОЗА ЄВРОПЕЙСЬКІЙ БЕЗПЕЦІ

Нині відбувається жорстока агресивна війна на території України, яку розв'язала сусідня держава рф. Здавалось, що після створення ООН, основою метою діяльності якої було проголошено забезпечення

і охорона миру та безпеки людства, проголошення імперативної заборони застосовувати силу у міжнародних зносинах чи погрожувати її застосуванням, а також прийняттям чималої кількості конвенцій та угод універсального характеру про заборону окремих видів і засобів ведення війни, про заборону застосування біологічної, хімічної, бактеріологічної та інших видів зброї масового зниження, про поведження із цивільним населенням, полоненими та військовими воюючих сторін в умовах збройного конфлікту, людство визначило основні засади колективної безпеки. Але, на жаль, статус кво, визначений щодо територіальної цілісності існуючих держав та недоторканості народів проіснував лише 77 років!!! Нині безпека людства у цілому і європейська безпосередньо під прицілом російського окупанта.

З проголошенням так званої «спецоперації» рф [4] на території України фактично відбулось розв'язання третьої світової війни (хоч не всі експерти і аналітики схильні підтримувати таке твердження, але є надзвичайно багато передумов, які на це вказують). Наслідки цієї агресії, які ми всі бачимо і є свідками, далеко поширюються за межі нашої держави і поки стосуються економічної площини. І це тільки початок. За експертними підрахунками ООН прогнозується голод у ряді сучасних країн [1]. Крім цього, у ряді досліджень все більше звертається увага на такі наслідки російської агресії проти України, як брак продовольчої продукції [3], основним експортером яких була Україна, підняття цін на продукти харчування, зростання рівня безробіття у Європі.

Як видається, початок такої «спецоперації» є логічним продовженням тієї війни, яка розпочалася ще у 2014 році, коли було анексовано АР Крим та окуповано території Донецької та Луганської областей і відповідно незаконно проголошено так звані ДНР та ЛНР. На той час хоч держави і визнали факт вторгнення рф на територію України, кваліфікувавши це як розв'язання агресивної війни, усе ж рішучих дій зі сторони міжнародної спільноти ми – українці – не відчули. До ЄС нам зачинили двері, в Раді Європи не робилися рішучі кроки по виключенню рф зі складу держав-членів, яка злісно порушувала основні положення Статуту цієї організації щодо поваги прав людини, верховенства права та розвитку демократії. Також жодних змін не відбулось і в системі ООН. Росія успішно блокувала всі резолюції Ради Безпеки ООН щодо ситуації в Україні, користуючись правом вето як постійного члена. Ні європейські держави, ні у цілому світ не надавали достатньої збройної допомоги, не встановлювали економічних санкцій жорсткого характеру щодо рф. Більше того, поступово робилися спроби окремими проросійсько налаштованими суб'єктами визнати територію Криму як частину території рф. Зокрема, відомий дипломатичний скандал 2020 року, коли французи позначили на глобусі Крим, як російську територію [5]. Як результат – колективна безпека зазнала фіаско, продемонструвавши свою нежиттєздатність і застарілість. Тому власне агресор, який не поніс жодного покарання, ні за грузинську війну, ні за війну в Сирії, ні за інші збройні конфлікти, які мали місце на території

ряду інших держав і були направлені проти їхньої територіальної цілісності та незалежності (до прикладу, Придністров'я, Абхазія, Нагірний Карабах тощо), продовжив свою злочинну загарбницьку політику вже на території України.

Нині не можна сказати про те, що поведінка міжнародної спільноти у цілому та європейської зокрема ідентична попередній. Нам допомагають і зброєю, і гуманітарною допомогою, введено санкції щодо рф, виключено її із Ради Європи, по всіх країнах світу приймають і надають притулок українським біженцям. Разом з цим не зроблено найголовнішого, що насправді допомогло б перемогти агресора – не закрито небо, не прийнято важливих рішень щодо пришвидшення включення України до НАТО і не реформовано Раду Безпеки ООН. ЄС також не завжди одностайний у питанні України (Франція та Угорщина часто блокують важливі рішення стосовно України). А це може мати вкрай негативні наслідки не тільки економічного характеру (Україна, як відомо, є постачальником великої кількості продукції, передусім сільськогосподарського призначення, для європейських країн), а для власне безпеки Європи, оскільки путінська так звана «спецоперація», а по факту агресія, може поширитися на Польщу, прибалтійські країни і інші держави. Крім цього, є загроза застосування ядерної зброї, а це вже небезпека для всього світу, для навколишнього природного середовища, здоров'я населення нашої планети і загалом прогресивного розвитку людської цивілізації.

Допоки Україна виступає, як щит Європи, і бореться за свою територію, незалежність та самостійність, європейцям слід бути більш далекоглядним і приймати необхідні рішучі заходи, які б унеможливили поширення агресивної війни на Європейському континенті далі України і одночасно сприяли б припиненню агресії рф проти нашої держави. Саме на протидію таким загрозам має бути зосереджена європейська безпекова та оборонна політика.

Якщо вести мову в цілому про безпеку, то під цим поняттям слід розуміти передусім стан певної захищеності життєво важливих інтересів людини, суспільства та індивіда від внутрішніх та зовнішніх загроз. Відповідно європейська безпека, як більш вузьке поняття, означає такий стан міжнародних відносин, за якого створюються умови, необхідні для існування та функціонування держав, забезпечення їхнього повного суверенітету, політичної та економічної незалежності, можливої відсічі воєнно-політичному натиску й агресії, рівноправних відносин з іншими державами [2]. З цього випливає висновок, що при загрозах воєнно-політичного та економічного характеру Європа має скоординувати свої зусилля на припинення та протидію їм. Крім цього слід не забувати і про те, що нині існує реальна загроза застосування ядерної зброї, яка може завдати нищівних наслідків у цілому міжнародній безпеці людства. Тому мають бути задіяні усі засоби та інструменти, як європейської системи безпеки, так і міжнародної.

З цих позицій вважаємо, що забезпечення європейської безпеки наразі є проблемою номер один для всього людства. Докорінної реформи вимагає безпекова система ООН, передусім це стосується найголовнішого її органу, який безпосередньо відповідальний за мир та безпеку людства – Ради Безпеки. Наслідки того, що рф є постійним членом РБ з правом вето, є вкрай негативними – неможливість прийняття жодної резолюції по питаннях агресії, геноциду та інших міжнародних злочинах, які вчиняються рф і які безпосередньо загрожують, як європейській, та і світовій безпеці і миру, і відповідно нездатність ефективно діяти. В цьому контексті слід також згадати і про Міжнародний суд ООН, до якого Україна звернулася з питання про геноцид в Україні, який вчиняється рф як частина злочинної агресивної політики, що є прямим порушенням Конвенції про попередження злочину геноциду та покарання за нього від 1948 р., учасницями якої є і Україна, і рф. Росія вже офіційно заявила, що не має наміру виконувати жодного рішення Міжнародного суду ООН, а тому залишається механізм примусового виконання через Раду Безпеки (ст. 94 Статуту ООН). Зрозуміло, що цей процес буде заблоковано постійним представником рф. Тому проблема реформування РБ потребує негайного вирішення. Як видається, з огляду на нівелювання усіма принципами міжнародного права, передусім щодо незастосування сили чи погрози застосування сили у міжнародних відносинах, невтручання у внутрішні справи, суверенної рівності держав та мирного вирішення міждержавних спорів, – рф має бути виключена із складу постійних членів РБ. Це логічно впливає, адже це орган, який створений для забезпечення і охорони міжнародного правопорядку, безпеки людства та миру, а не для того аби порушувати мир і спокій у світі.

Отже, враховуючи наведене маємо констатувати, що агресивна війна рф спрямована проти незалежності і самостійності нашої держави, – це загроза не тільки щодо України, а й загроза Європі і без перебільшення світу. Війна однозначно є найбільш варварським способом вирішення міждержавних, міжнародних конфліктів, який посягає на міжнародний правопорядок і безпеку людства, і, безумовно, суперечить, як принципам міжнародного права, так і принципам моральності та людяності. Це явище абсолютно несумісне з ідеями антропоцентризму, гуманізму, добра та справедливості, які мають бути основою основ сучасного світоустрою аби сприяти миру, спокою та процвітанням націй та народів, а тому світ увесь, без виключення, має згуртуватися і спільними зусиллями створити ефективний універсальний механізм протидії і головне попередження агресивних війн у міжнародних відносинах. Оскільки думки про війну часто виникають в умах людей, тому в свідомості людей слід зміцнювати **ідею захисту миру**. Ці слова відкривають Статут ЮНЕСКО, підписаний в Лондоні в листопаді 1945 р. Мир твориться щодня і творить себе зусиллями кожного. Мир – це установка, ..., яка дає кожній людині здатність діяти по совісті. Ось на що мають бути направлені зусилля європейців зокрема і людства у цілому – **прогресивний розвиток, мир і злагода між народами**.

Список використаних джерел:

1. Війна в Україні може спричинити глобальний голод – ООН.
URL: <https://suspilne.media/219201-vijna-v-ukraini-moze-spriciniti-globalnij-golod-onn/>
2. Лісовський В. Європейська безпека та національні інтереси України.
URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle>
3. ООН: Война в Украине ведет к глобальному продовольственному кризису.
URL: <https://www.delfi.lt/ru/abroad/global/oon-vojna-v-ukraine-vedet-k-globalnomu-prodovolstvennomu-krizisu.d?id=90137503>
4. Путін офіційно оголосив про проведення спецоперації на Донбасі.
URL: <https://www.slovoidilo.ua/2022/02/24/novyna/polityka/putin-oficijno-oholosyv-pro-provedennya-speczoperacziyi-donbasi>
5. У Франції знайшли у продажу глобус з російським Кримом: мережу розбурхало фото.
URL: <https://apostrophe.ua/ua/news/world/europe/2018-01-13/vo-frantsii-nashli-v-prodaje-globus-s-rossiyskim-kryimom-set-vzbudorajilo-foto/118443>

Ключові слова: геноцид, геноцидна політика, агресивна війна, європейська безпека, реформування ООН.

Key words: genocide, genocidal policy, aggressive war, European security, UN reform.

АКІМЕНКО ЮЛІЯ ЮРІЇВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри міжнародного та європейського права,
кандидат юридичних наук, доцент*

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ВІДПОВІДНО ДО ДИРЕКТИВИ ЄС 2001/55/ЄС ВІД 20.07.2001 РОКУ ПРО ТИМЧАСОВИЙ ЗАХИСТ

Серед багатьох знакових заяв та подій в ЄС за останні кілька місяців у відповідь на вторгнення Росії в Україну одним з найбільш знакових є рішення поширити дію Директиви ЄС 2001/55/ЄС від 20.07.2001 року про тимчасовий захист (далі – Директива) як правову базу для масового напливу людей, які потребують захисту та були переміщені внаслідок конфлікту з України [1].

Країни-члени ЄС заявили про «широку підтримку» застосування Директиви на засіданні Ради ЄС 27 лютого, а Комісія ЄС належним чином запропонувала проект відповідного Рішення разом із рекомендаціями щодо застосування законодавства ЄС про зовнішні кордони. Рада ЄС погодила проект Рішення 4 березня 2022 року [2].

Отже, щоб повністю зрозуміти правовий статус особи, яка потребує тимчасового захисту, необхідно звернутись як до Директиви 2001 року, так і Рішення 2022 року щодо її введення в дію.